

ადამიანის უფლებები: რეალობა ყველასათვის

ევროპის საბჭო
შეზღუდული შესაძლებლობების
სტრატეგია 2017-2023

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE

ადამიანის უფლებები: რეალობა ყველასათვის

ევროპის საჭო
შეზღუდული შესაძლებლობების
სტრატეგია 2017-2023

შინაარსი

წინასიტყვაობა	5
ევროპის საბჭო და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები	7
კონტექსტი	7
ევროპის საბჭოს იურიდიული სტანდარტები	8
ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმა შეზღუდული შესაძლებლობების შესახებ 2006-2015	9
ახალი სტრატეგია	10
რისკების მართვა და იმპლემენტაცია ეროვნულ დონეზე	12
შემხვედრი თემები	13
მონაწილეობა, თანამშრომლობა და კოორდინაცია	13
უნივერსალური დიზაინი და მისაღები საცხოვრებელი პირობები	14
გენდერული თანასწორობის პერსპექტივები	14
მრავლობითი დისკრიმინაცია	15
განათლება და გადამზადება	15
პრიორიტეტული სფეროები	17
თანასწორობა და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემო	17
ცნობიერების ამაღლება	19
ხელმისაწვდომობა	21
თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე	25
თავისუფლება ექსპლუატაციისგან, ძალადობისა და შეურაცხყოფისგან	27
სამუშაო მეთოდები	31
ინსტიტუციური მოწყობა	31
პარტნიორობა	32
კომუნიკაცია	33
იმპლემენტაცია და შემდგომი კონტროლი	34

წინასიტყვაობა

ევროპის საბჭო მხარს უჭერს, იცავს და ახორცილებს ყველა ადამიანის, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების იმპლემენტაციის მონიტორინგს. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს უფლება აქვთ ჰქონდეთ და ისარგებლონ სხვა ადამიანებთან ერთად თანაბარი პირობებით, სრულყოფილად ისარგებლონ ადამიანის უფლებებით, რომლებიც დაცულია ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციით, ევროპის სოციალური ქარტიით, გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის კონვენცია შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ და სხვა საერთაშორისო ხელშეკრულებებით. ევროპის საბჭოს სტრატეგია შშმ პირთა უფლებების შესახებ - ადამიანის უფლებები: რეალობა ყველასათვის - ასახავს ორგანიზაციის პრიორიტეტებს 2017-2023 წლებისთვის.

სტრატეგიის საერთო მიზანია შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა თანასწორობის, ღირსებისა და თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა კონკრეტულ სფეროებში, სადაც ევროპის საბჭოს შეუძლია წვლილის შეტანა. ამისთვის საჭიროა მათი დამოუკიდებლობა, არჩევანის თავისუფლება, ცხოვრების და საზოგადოების ყველა სფეროში სრული და აქტიური მონაწილეობა.

ამის მიღწევა შესაძლებელია ხუთი პრიორიტეტული მიმართულებით მუშაობისა და სხვადასხვა ღონისძიების განხორციელების შედეგად:

1. თანასწორობა და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემო
2. ცნობიერების ამაღლება
3. ხელმისაწვდომობა
4. თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე
5. თავისუფლება ექსპლუატაციისგან, ძალადობისაგან და არასათანადო მოპყრობისაგან

აქტივობები ასევე მიმართული იქნება ხუთი შემხვედრი თემის მიმართულებით: მონაწილეობა, თანამშრომლობა და კოორდინაცია, უნივერსალური დიზაინი და გონივრული მისადაგება, გენდერული თანასწორობის პერსპექტივა, მრავალობითი დისკრიმინაცია, განათლება და გადამზადება.

პრიორიტეტული სფეროები ემყარება რა, და ავითარებს ევროპის საბჭოს არსებულ სამუშაო პრინციპებს, დამატებით ღირებულებას სძენს სხვა რეგიონალურ და საერთაშორისო კონტექსტში, კერძოდ გაეროსა და ევროკავშირის მიერ შესრულებულ სამუშაოებს. ამასთან, ისინი მიზნად ისახავს ევროპის საბჭოს საქმიანობა შეზღუდული შესაძლებლობების კუთხით ორიენტირებული იყოს შედეგების ზრდასა და ხელშესახები შედეგების მიღწევაზე. როგორც პრიორიტეტული სფეროები, ასევე გადამკვეთი თემები ეფუძნება გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციას (UNCRPD) და შესაბამისად განსაკუთრებულ აქცენტებს აკეთებს ადამიანის უფლებების არსებული სტანდარტების იმპლემენტაციაზე.

პრიორიტეტული სფეროების ინტერპრეტაცია და იმპლემენტაცია განხორციელდება გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციის, გაეროს შშმ პირთა უფლებების კონვენციის კომიტეტის ახლადშექმნილი ორგანოს გადაწყვეტილებების, გაიდლაინებისა და ზოგადი კომენტარების, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განვითარებადი პრეცედენტული სამართლის, სოციალური უფლებების ევროპული კომიტეტის გადაწყვეტილებების და პოლიტიკის და ევროკავშირის დონეზე საკანონმდებლო ცვლილებების შესაბამისად.

გარდა ამისა, სოციალური პასუხისმგებლობის საერთაშორისო სტანდარტები, მათ შორის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა, რომელიც მიზნად ისახავს კერძო სექტორისა და ბიზნეს გაერთიანებების ჩართულობას ადამიანის უფლებათა იმპლემენტაციაში გაეროს გლობალური შეთანხმების/კომპაქტის და გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნების დარგის (SDGs) დონეზე, გამოყენებული იქნება შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების საზოგადოებაში ჩართვის გასაუმჯობესებლად.

სტრატეგიის ბენეფიციარები არიან ევროპის საბჭოს 47 წევრ სახელმწიფოსა და მთლიანად საზოგადოებაში მცხოვრები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები. სტრატეგია უზრუნველყოფს მოქნილ პოლიტიკის ინსტრუმენტს და ჩარჩოს, რომელიც შეიძლება ადაპტირებული იყოს ეროვნულ დონეზე კონკრეტული მოვლენების, კანონმდებლობისა და პოლიტიკის გათვალისწინებით. წევრი სახელმწიფოების მთავრობები შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან მჭიდრო თანამშრომლობით, რომლებიც წარმოდგენილები იქნებიან მათი ორგანიზაციების და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ, ხელს შეუწყობენ სტრატეგიის განხორციელებას ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე. ესენია: ადამიანის

უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები, თანასწორობის ორგანოები, ომბუდსმენის ინსტიტუტები, სერვისის მიმწოდებლები და სამოქალაქო საზოგადოება.

ევროპის საბჭო და შშმ პირთა უფლებები

კონტექსტი

1. ევროპის საბჭო მხარს უჭერს, იცავს და ახორცილებს ყველა პირის, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა, ადამიანის უფლებების იმპლემენტაციის მონიტორინგს. ეს დოკუმენტი განსაზღვრავს ევროპის საბჭოს პრიორიტეტულ სფეროებს ამ მიმართულებით 2017 წლიდან 2023 წლამდე პერიოდზე. **იგი ასევე ეხმარება წევრ სახელმწიფოებსა და სხვა დანტერესებულ მხარეებს პოლიტიკის, საქმიანობისა და ღონისძიებების კუთხით**, რათა უზრუნველყოფილ იქნას ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე პრიორიტეტების იმპლემენტაცია.

2. **შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებს უფლება აქვთ ხელი მიუწვდებოდეთ და სრულყოფილად და თანასწორობის საფუძველზე სარგებლობდნენ ადამიანის უფლებებით**, რაც დაცულია ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის, ევროპის სოციალური ქარტიისა და გაეროს კონვენციის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა უფლებების შესახებ (UNCRPD1), ადამიანის უფლებათა ყველა სხვა საერთაშორისო დოკუმენტებით.

3. ეს სტრატეგია მცდელობაა ერთად მოუყაროს თავი ყველა უფლებას **სამოქალაქო, პოლიტიკური, ეკონომიკური, სოციალური და კულტურული მიმართულებით**. იგი განსაზღვრავს ევროპის საბჭოს და მის წევრ სახელმწიფოთა ვალდებულებას, რომ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ყველა პირის ცხოვრების რეალობად იქცეს უფლებებზე ხელმისაწვდომობა მიუხედავად მათი შეზღუდული შესაძლებლობის თავისებურებისა. აღნიშნული მოიცავს შშმ ბავშვებს და ახალგაზრდებს, სადაც უნდა იყვნენ ისინი და ყოველგვარი დისკრიმინაციის გარეშე, როგორც ეს მოთხოვნილია ევროპის საბჭოს ბავშვთა უფლებების სტრატეგიაში 2016-2021² და გაეროს ბავშვთა უფლებების კონვენციაში.³ ეს მოიცავს ასევე ხანდაზმულ პირებს ევროპის საბჭოს რეკომენდაციების საფუძველზე, რომლებიც შეეხება ხანდაზმულ პირთა ადამიანის უფლებებს.⁴

-----

1. გაეროს კონვენცია შშმ პირთა უფლებების შესახებ.
  2. ევროპის საბჭოს სტრატეგია ბავშვთა უფლებებზე (2016-2021).
  3. გაეროს კონვენცია ბავშვთა უფლებების შესახებ
  4. მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია CM/Rec(2014)2 ხანდაზმულ პირთა უფლებების პოპულარიზაციისთვის.
-

4. მუდმივად ცვალებად საზოგადოებაში ახალი გარემოებები ჩნდება. არსებული ეკონომიკურმა გამოწვევებმა და ლტოლვილებისა და თავშესაფრის მაძიებელი პირების რაოდენობის მნიშვნელოვნმა ზრდამ წევრ სახელმწიფოებში შეცვალა პრიორიტეტები და გავლენა იქონია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე და მათთვის მომსახურების მიწოდებაზე. იმისთვის, რომ მოხდეს გამოწვევებთან გამკლავება, **საჭიროა მუდმივი ყურადღება და მუშაობა შშმ პირთა უფლებების დაცვაზე** როგორც გადაწყვეტილების მიღებათა, ისე შშმ პირთა ორგანიზაციების და ოჯახის წევრების, სერვისის მიმწოდებლების და ზოგადად, მოსახლეობის მხრიდან.

5. ყველა ასაკის შშმ პირის აქტიური ჩართულობა და მათთან მჭიდრო კონსულტაციები, მათივე უფლებების დამცველი ორგანიზაციების გზით **სავალდებულოა** წევრი სახელმწიფოების მთავრობების მუშაობაში, როგორც ეს მითითებულია UNCRPD-ში. ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტების, თანასწორობის ორგანოებისა და სახალხო დამცველის ინსტიტუტების, ასევე მათი რეგიონული და საერთაშორისო ქსელების მონაწილეობა და წვლილი მეტად მნიშვნელოვანია. ეს ხელს შეუწყობს სტრატეგიის პრიორიტეტების და UNCRPD-ის პრინციპების აქტუალიზაციას და იმპლემენტაციას. ევროპის საბჭო შეეცდება გაააქტიუროს ეს თანამშრომლობა მისი საქმიანობის ყველა სფეროში.

ევროპის საბჭოს სამართლებრივი სტანდარტები

6. ევროპის საჭოს ყველა სამართლებრივი სტანდარტი თანაბრად ვრცელდება ყველა პიროვნებაზე, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებზე.

7. ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია წარმოადგენს ევროპის საბჭოსთვის ყველა ადამიანის უფლებების, მათ შორის შშმ პირთა უფლებების, დაცვასა და პოპულარიზაციაზე მუშაობის საფუძველს. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო მუშაობს პრევენციული სამართლის ფორმატში და ის მნიშვნელოვან როლს ასრულებს სახელმწიფოებისთვის მხარდაჭერით მათ მიერ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ადამიანის უფლებების დაცვის საკანონმდებლო ცვლილებების განხორციელების საქმეში.

8. **ევროპული სოციალური ქარტია** მოიცავს კონკრეტულ უფლებებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის, კერძოდ, მუხლი 15 (შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლება ინდივიდუალური, სოციალური ინტეგრაციისა და საზოგადოების ცხოვრებაში მონაწილეობის შესახებ) და მუხლი E (ქარტიის უფლებების უზრუნველყოფა ნებისმიერი მიზეზით დისკრიმინაციის გარეშე).

9. სხვა იურიდიული ძალის მქონე სტანდარტები, რომლებიც განსაკუთრებით უკავშირდება შშმ პირების უფლებებს არის ევროპის საბჭოს კონვენციები: **ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის პრევენციისა და აღკვეთის შესახებ (სტამბოლის კონვენცია)**; **სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობის წინააღმდეგ ბავშვთა დაცვის შესახებ (ლანსატორის კონვენცია)** და **ადამიანთა ტრეფიკინგის წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების შესახებ**.

ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმა შეზღუდული შესაძლებლობების შესახებ 2006-2015

10. 2006 წლის აპრილში მინისტრთა კომიტეტმა მიიღო რეკომენდაცია **REC (2006) 5** „ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმა, რომელიც ხელს შეუწყობს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებებსა და სრულფასოვან მონაწილეობას საზოგადოებაში: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესება ევროპაში 2006 -2015 ".⁵ რეკომენდაციაში დანართის სახით შეტანილი იყო ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმა⁶ 2006 წლის დეკემბერში მიღებული იყო გაეროს კონვენცია შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ (UNCRPD). იგი ძალაში შევიდა 2008 წლის მაისში. 2016 წლის სექტემბრის ბოლოს, ევროპის საბჭოს 47 წევრი სახელმწიფოდან 44⁷ - მა რატიფიკაცია გაუკეთა UNCRPD-ს⁸. ფაკულტატიური ოქმი რატიფიცირებულია 31 წევრი სახელმწიფოს მიერ⁹.

11. ორივე, გაეროს კონვენცია და ევროსაბჭოს სამოქმედო გეგმა, წარმოადგენდა "პარადიგმის ცვლას" ტრადიციული სამედიცინო მიდგომებიდან ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული მიდგომებისკენ. ამ მიდგომის უმთავრესი პრინციპია ის, რომ შშმ პირებს, როგორც ყველა სხვა ადამიანს, აქვთ ღირსება და უფლებები, რომელიც საუკეთესოდ არის შეჯამებული ფუნდამენტური პრინციპების ფორმატში ორივე ტექსტში: **დამოუკიდებლობა, არჩევანის თავისუფლება, სრულფასოვანი მონაწილეობა, თანასწორობა და ადამიანური ღირსება.**

12. 2014-2015 წლებში ევროპის საბჭოს მიერ განხორციელდა ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმის იმპლემენტაციის შეფასება ყველა 47 წევრ სახელმწიფოში. შეფასების პროცესი, ასევე, მხარდაჭერილი საპარლამენტო ასამბლეის მიერ მისი რეკომენდაციით 2064 (2015),¹⁰ ეფუძნებოდა დანტერესებულ მხარეთა მიერ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ადამიანის უფლებების შესახებ ფართო ცოდნას, გამოცდილებასა და ექსპერტულ მიდგომას: საჯარო სექტორის ექსპერტები და აკადემიური წრეები, საზოგადოებრივი ორგანიზაციები, რომლებიც მუშაობენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან და მათთვის, თვითონ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები, აგრეთვე მომსახურების მიმწოდებლები.

13. შეფასების დოკუმენტმა¹¹ მოიცვა განვითარების ანალიზი ეროვნულ კანონმდებლობაში, პოლიტიკაში, სამოქმედო გეგმებში, ასევე სპეციფიკურ

და სამიზნე ქმედებებში, როგორც ეროვნულ, ასევე ევროპის დონეზე შშმ პირთა უფლებების დაცვისა და მხარდაჭერის კუთხით. მან ხაზი გაუსვა

5. რეკომენდაცია REC 2006 „ევროპის საბჭოს სამოქმედო გეგმა, რომელიც ხელს შეუწყობს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებებსა და სრულფასოვან მონაწილეობას საზოგადოებაში: შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ცხოვრების ხარისხის გაუმჯობესება ევროპაში 2006 -2015
6. ევროპის საბჭოს შეზღუდული შესაძლებლობების სამოქმედო გეგმა (2006-2015).
7. 2016 წლის სექტემბრის ბოლოსთვის, ირლანდიას, ლიტენშტეინს და მონაკოს ჯერ არ ქონდათ UNCRPD რატიფიცირებული.
8. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხელშეკრულების კრებული, UNCRPD- ს რატიფიკაცია.
9. გაერთიანებული ერების ორგანიზაციის ხელშეკრულების კრებული, ფაკულტატური ოქმის რატიფიკაცია.
10. PACE რეკომენდაცია 2064 (2015) “შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა თანასწორობა და ჩართულობა”.
11. ევროპის საბჭოს შშმ სტრატეგიის მოკლე შეფასების ანგარიში (2006-2015).

მიღწევებს, განსაკუთრებით კანონმდებლობასთან, მომსახურების მიწოდებასთან, ფიზიკურ გარემოსთან და შშმ პირებისადმი დამოკიდებულებებთან მიმართებაში.

14. შეფასებამ ასევე ცხადჰყო, რომ დისკრიმინაცია და ბარიერები მონაწილეობის კუთხით კვლავ გრძელდება და არსებობს მნიშვნელოვანი გამოწვევები საერთაშორისო სტანდარტებთან შესაბამისობის უზრუნველსაყოფად, რათა ვებრძოლოთ დისკრიმინაციას და მივაღწიოთ სრულ პატივისცემას შშმ პირთა უფლებების მისამართით. ის მიანიშნებდა, რომ საჭიროა პირველ რიგში მოგვარდეს სტანდარტებსა და პრაქტიკას შორის შეუსაბამობა, რომელსაც იმპლემენტაციის ნაპრაღს უწოდებენ.

15. ანგარიშში ხაზია გასმული მთავრობების მუდმივი მზადყოფნის საჭიროებასა და მნიშვნელობაზე, მათ შორის დაფინანსებისთვის და შშმ პირებთან და შშმ პირთა საკითხებზე მომუშავე ორგანიზაციების, თვით შშმ პირების და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეების სრული ჩართულობისთვის. პრაქტიკული ცოდნის გაზიარება და საყურადღებო პრაქტიკების ურთიერთგაცვლა საჭიროა იმისათვის, რომ ევროპა გახდეს დემოკრატიული, კეთილგანწყობილი სახლი ყველასათვის და იყოს მხარდამჭერი დემოკრატიული ფასეულობების, პატივისცემისა და მრავალფეროვნებისა.

ახალი სტრატეგია

16. ევროსაბჭოს შეზღუდული შესაძლებლობების სტრატეგიის 2017-2023 (სტრატეგია) საერთო მიზანი არის თანასწორობის, ღირსების და თანაბარი შესაძლებლობების უზრუნველყოფა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისთვის. ამისთვის საჭიროა დამოუკიდებლობის, არჩევანის თავისუფლების, სრული და ეფექტური მონაწილეობის უზრუნველყოფა ცხოვრების და საზოგადოების ყველა სფეროში, მათ შორის სათემო ცხოვრებაში.

17. წევრი სახელმწიფოები უკვე დაეთანხმნენ ამ მიზნებს UNCRPD-ის რატიფიცირებით. UNCRPD-ისგან განსხვავებით, **სტრატეგია არ ქმნის სამართლებრივ ვადებულებებს** წევრი სახელმწიფოებისთვის. სტრატეგიის დოკუმენტის მიზანია უხელმძღვანელოს და დაეხმაროს იმ სამუშაოების წარმართვას და აქტივობების განხორციელებას, რომლებიც მიზნად UNCRPD-ის დანერგვას ისახავს და ხორციელდება ევროპის საბჭოს მიერ, მისი წევრი სახელმწიფოების და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ არის გაზიარებული როგორც ეროვნულ, ასევე ადგილობრივ დონეზე.

18. უპირველეს ყოვლისა სტრატეგია ახდენს **ხუთი გადამკვეთი (გამჭოლი) საკითხის იდენტიფიცირებას**, რომლებიც გათვალისწინებული უნდა იყოს ევროპის საბჭოს საქმიანობაში და წევრ ქვეყნებში განხორციელებულ ყველა მხარდამჭერ საქმიანობაში. ეს საკითხები ასევე მნიშვნელოვანია, რომ მხედველობაში იყოს მიღებული წევრი სახელმწიფოების მხრიდან კანონმდებლობაზე, პოლიტიკასა და აქტივობებზე მუშაობისას, ასევე ცხოვრების ყველა სფეროში, რათა შესაძლებელი გახდეს შშმ პირთა ცხოვრების გაუმჯობესება.

19. **გადამკვეთი საკითხებია:**

- ▶ მონაწილეობა, თანამშრომლობა და კოორდინაცია
- ▶ უნივერსალური დიზაინი და გონივრული მისადაგება
- ▶ გენდერული თანასწორობა
- ▶ მრავლობითი დისკრიმინაცია
- ▶ განათლება და გადამზადება

20. სტრატეგიას აქვს **უფლებებზე დაფუძნებული ხუთი პრიორიტეტული სფერო**. ისინი ჩაშენებულია ადამიანთა უფლებების ევროპულ კონვენციაში, ისევე როგორც ევროპის საბჭოს სხვა სტანდარტებში, რომლებიც ადამიანის უფლებების პოპულარიზაციას და დაცვას ახდენს. თითოეული მათგანი ასევე დაკავშირებულია შესაბამის მუხლთან UNCRPD-ში, რომელიც მიზნად ისახავს მის იმპლემენტაციას პრაქტიკაში.

21. **პრიორიტეტული სფეროა:**

- 1) თანასწორობა და არადისკრიმინაცია
- 2) ცნობიერების ამაღლება
- 3) ხელმისაწვდომობა
- 4) თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე
- 5) თავისუფლება ექსპლუატაციისგან, ძალადობისა და შეურაცხყოფისგან

22. პრიორიტეტული სფეროები ემყარება რა, და ავითარებს რა ევროპის საბჭოს არსებულ სამუშაო პრინციპებს, დამატებით ღირებულებას სძენს სხვა რეგიონალურ და საერთაშორისო კონტექსტში, კერძოდ გაეროსა და ევროკავშირის მიერ შესრულებულ სამუშაოებს. ამასთან, მიზნად ისახავს შშმ პირთა უფლებებთან დაკავშირებით ევროპის საბჭოს სამომავლო საქმიანობის ფოკუსირებას, რათა მიღწეულ იქნას ხელშესახები შედეგები სტრატეგიის მოქმედების პერიოდში (2017-2023).

23. ამ პრიორიტეტული სფეროების **ინტერპრეტაცია და იმპლემენტაცია** განხორციელდება **UNCRPD-თან შესაბამისად**, ადამიანის უფლებათა შესახებ ევროპული კონვენციასთან, ევროპულ სოციალურ ქარტიასთან და ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს განვითარებად პრეცედენტული სამართალთან **შესაბამისობაში**. გადაწყვეტილებათა მიმღები ორგანო, სახელმძღვანელო პრინციპები, UNCRPD კომიტეტის ზოგადი კომენტარები, ასევე სოციალურ უფლებათა ევროპული კომიტეტის დასკვნები და გადაწყვეტილებები სათანადოდ არის გათვალისწინებული.

24. დამატებით, **სოციალური პასუხისმგებლობის** შესახებ საერთაშორისო სტანდარტები, მათ შორის კორპორაციული სოციალური პასუხისმგებლობა, რაც მიზნად ისახავს კერძო სექტორის და ბიზნეს საწარმოების ჩართვის პოპულარიზაციას ადამიანის უფლებათა¹² პატივცემისა აღსრულების პროცესში, **გაეროს გლობალური კომპაქტი**¹³ და **გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები**¹⁴ ნაწილია იმ მექანიზმებისა, რომელთა დახმარებითაც შესაძლოა შშმ პირთა საზოგადოებაში ინკლუზიის გაუმჯობესება.

¹² T2. მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია ადამიანის უფლებათა და ბიზნესზე CM / Rec (2016) 3.

¹³ გაეროს გლობალ კომპაქტი.

¹⁴ გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები

25. სტრატეგიის **ბენეფიციარები** არიან შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები, რომლებიც ცხოვრობენ ევროპის საბჭოს 47 წევრ სახელმწიფოში და მთელი საზოგადოება. წევრი სახელმწიფოების მთავრობები ხელს უწყობენ სტრატეგიის დანერგვას **ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე შშმ პირებთან და მათ ოჯახებთან მჭიდრო ურთიერთთანამშრომლობით**, რომლებიც წარმოდგენილები არიან შესაბამისი ორგანიზაციებით და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეებით. ესენია ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები, თანასწორობის ორგანოები, ომბუდსმენის უწყება, სერვისის მიმწოდებლები და სამოქალაქო საზოგადოება. ყველა ეს დაინტერესებული მხარე მოწვეული იყო წვლილი შეეტანა **ფართო და ღია კონსულტაციების პროცესში** სტრატეგიის მომზადების პერიოდში.

რისკების მართვა და იმპლემენტაცია ეროვნულ დონეზე

26. **პოლიტიკური მზაობის ნაკლებობა**, რაც იწვევს, *სხვათა შორის*, არასაკმარის ფინანსურ და ადამიანურ რესურსებს, წარმოადგენს ყველა პრიორიტეტული სფეროსთვის ზოგად რისკ ფაქტორს. ეს რისკ ფაქტორები ძირს უთხრის ადამიანის უფლებების და შშმ პირთა ფუნდამენტალური თავისუფლებისადმი პატივისცემას, ასევე ხელს უშლის მათთვის მხარდაჭერის უზრუნველყოფას.

27. სტრატეგიის დოკუმენტში, ყველა პრიორიტეტულ სფეროს თანდართული აქვს **რისკების ანალიზის ცხრილი**. ცხრილებში მოცემულია **მოსალოდნელი შედეგი** ან უმაღლესი მიზანი ბენეფიციარის დონეზე თითოეული პრიორიტეტული სფეროსთვის. ამის მიღწევა მრავალი სხვადასხვა გზით არის შესაძლებელი ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე განვითარების და სტრუქტურების შესაბამისად.

28. რისკების ანალიზის ცხრილი წარმოაჩენს **რამდენიმე ზოგად, შესაძლო მაგალითს** :

რისკ ფაქტორები, რომლებმაც შესაძლოა უარყოფითი გავლენა იქონიოს შედეგების მიღწევებზე წევრი სახელმწიფოებს დონეზე

▶ **შემამსუბუქებელი აქტივობები** ასეთი რისკების

საპასუხოდ,

▶ **პირველადი შედეგები**, როგორც ნაბიჯი მოსალოდნელი

შედეგებისკენ.

29. მაგალითები საორიენტაციოა და ვერ ფარავს ყველა შესაძლო ვერსიას, რომლებიც შესაძლოა ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე არსებობდეს. სხვა მაგალითები და ასევე კონკრეტული ღონისძიებები (**აქტივობები**) დეტალურად სტრატეგიის იმპლემენტაციის დროს იქნება განხილული **ადგილობრივ და ეროვნულ დონეებზე** შეზღუდული შესაძლებლობების **სტრატეგიის, სამოქმედო გეგმების, ინდიკატორების და სხვა შესაბამისი პოლიტიკის დოკუმენტების და სტანდარტების საშუალებით.**

30. წევრი სახელმწიფოების და სხვა დაინტერესებული მხარეების მიერ ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე განხორციელებულ აქტივობებთან ერთად, მომზადდება **ორწლიანი სამუშაო გეგმა შერჩეული ღონისძიებებით (აქტივობებით),** რომელიც უნდა განახორციელოს ევროპის საბჭომ წევრ სახელმწიფოებთან თანამშრომლობით (იხ § 86. იმპლემენტაცია და შემდგომი ზედამხედველობა).

გადამკვეთი თემები

მონაწილეობა, თანამშრომლობა და კოორდინაცია

31. შშმ პირთა სრული და ეფექტური მონაწილეობა ცხოვრების და საზოგადოების ყველა სფეროში უმნიშვნელოვანესია ადამიანის უფლებებით სარგებლობისთვის. ევროპის საბჭოს კონტექსტში ეს ნიშნავს შშმ პირთა გაზრდილ და გაუმჯობესებულ ჩართულობას ევროპის საბჭოს მუშაობასა და აქტივობებში, მათ შორის თანამშრომლობითი პროექტების დაფინანსებას, მხარდაჭერას, მართვას და იმპლემენტაციას ევროპის საბჭოს მიერ.

32. UNCRPD მუხლი 32 აღიარებს საერთაშორისო თანამშრომლობის მნიშვნელობას კონვენციის ეროვნულ დონეზე დანერგვაში მხარდაჭერის კუთხით. ამგვარად, მნიშვნელოვანია, რომ ევროპის საბჭო და მისი დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმები¹⁵ დაალაგებენ თავიანთ საქმიანობას და აქტივობებს ამ სფეროში, დამატებით ღირებულებას სძენენ ევროპის საბჭოს და სარგებლობენ შშმ პირთა წარმომადგენლობითი ორგანიზაციების და სხვა დაინტერესებულ პირთა **გააზრებული მონაწილეობით**. ამით უზურნველყოფილი იქნება UNCRPD-ის და ევროპის საბჭოს სტანდარტების ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე ეფექტური იმპლემენტაცია.

33. ევროპის საბჭოს მუშაობა შშმ პირთა უფლებებთან მიმართებაში კვლავაც განსაკუთრებული ყურადღებით მოეკიდება **სინერგიებს, კოპერატივებსა და კოორდინაციას**. ეს მოიცავს, მათ შორის, თანამშრომლობას ეროვნულ პასუხისმგებელ პირებთან, სააკორდინაციო მექანიზმებს და დამოუკიდებელი მონიტორინგის ჩარჩოს, როგორც ეს ჩამოყალიბებული და გაწერილია ეროვნულ დონეზე UNCRPD-ის მუხლი 33-ის მიხედვით. ეს ასევე მოიცავს თანამშრომლობას სხვა რეგიონულ და საერთაშორისო ორგანიზაციებთან, ადამიანის უფლებათა უწყებებთან (NHRIs), თანასწორობის ორგანოებთან, ომბუდსმენის ინსტიტუტებთან და სამოქალაქო საზოგადოებასთან, მომსახურების მიმწოდებლებთან, სპეციალიზირებულ სააგენტოებთან, მედიასთან, კერძო სექტორთან, აკადემიურ უწყებებთან, დამოუკიდებელ ექსპერტებთან და განსაკუთრებით შშმ პირთა ორგანიზაციებთან.

34. ევროპის საბჭოს ყველა საქმიანობაში გათვალისწინებული უნდა იყოს ყველა სხვადასხვა დონის მონაწილეობა, ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე, მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმებისა.

---

15. ევროპის საბჭო, მონიტორინგის მექანიზმები

უნივერსალური დიზაინი და გონივრული მისადაგება

35. შეზღუდული შესაძლებლობა შედეგია **ინდივიდუალური დარღვევებისა და არსებული დამოკიდებულებითი და გარემო ბარიერების ურთიერთქმედებისა**. შეზღუდულმა შესაძლებლობებმა შესაძლოა შეაფერხოს ადამიანის უფლებებით და ფუნდამენტალური თავისუფლებით სრულფასოვანი სარგებლობა და ხელი შეუშალოს შშმ პირს საზოგადოებაში ეფექტურ და თანასწორუფლებიან მონაწილეობას. ადამიანები მრავლობითი, რთული და ურთიერთმკვეთი დარღვევებით აწყდებიან დამატებით ბარიერებს და კიდევ უფრო მეტი ინსტიტუციონალიზაციის, გარიყვის და სიღარიბის რისკის წინაშე დგანან. იმისთვის, რომ ხელი შეუშალოთ ან აღმოფხვრათ არსებული ბარიერები, აუცილებელია ინვესტირება მდგრად განვითარებასა და გაუმჯობესებულ ხელმისაწვდომობაში.

36. ხელმისაწვდომობის კუთხით არსებული გამოწვევები შესაძლოა თავიდან იქნას აცილებული ან მნიშვნელოვნად შემცირებული გონივრული და არა ძვირადღირებული **უნივერსალური დიზაინის** გამოყენებით, რომლითაც ყველა ისარგებლებს. საჭირო **ხელმისაწვდომობის მექანიზმებთან** ერთად, რომლებიც დაკავშირებული ჯგუფებთან, შესაძლოა **ინდივიდუალური ბარიერების** აღმოფხვრა პიროვნებაზე მორგებული გონივრული მისადაგების უზრუნველყოფით. უარი მისაღებ საცხოვრებელ გარემოზე, ასევე უარი ხელმისაწვდომობაზე ხელს უწყობს დისკრიმინაციას. ეს ორივე კონცეფცია განსაზღვრული და აღწერილია UNCRPD-ში (მუხლები 2 და 4).

37. უნივერსალური დიზაინი და **ხელმისაწვდომი დამხმარე ტექნოლოგიების, ხელსაწყოების და მომსახურების განვითარება და პროპაგანდა**, რომლებიც მიზნად ისახავს არსებული ბარიერების მოშლას, განსაკუთრებულად უნდა იყოს წახალისებული. ისინი მხედველობაში უნდა იქნას მიღებული ევროპის საბჭოს ყველა საქმიანობაში, ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზეც, მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმების მუშაობაში.

გენდერული თანასწორობის პერსპექტივები

38. გენდერული თანასწორობა ნიშნავს თანაბარ ხილვადობას, უფლებამოსილებას, პასუხისმგებლობას და მონაწილეობას ქალისთვისაც და მამაკაცისთვისაც როგორც საჯარო, ისე პირად ცხოვრებაში.

39. ევროპის საბჭოს კონტექსტში ეს ნიშნავს, რომ გენდერულ თანასწორობასთან დაკავშირებული საკითხები შესულია შეზღუდული შესაძლებლობების პოლიტიკის, პროგრამის, აქტივობის **დაგეგმარების, ბიუჯეტირების, მონიტორინგისა და შეფასების** პროცესში და პირიქით. ამისთვის ასევე საჭიროა სქესისა და შეზღუდული შესაძლებლობების მიხედვით ჩაშლილი მონაცემები და ამ სფეროს ყველა პროგრამასა და აქტივობაში ქალებისა და მამაკაცების თანაბარი მონაწილეობა.

40. შშმ ქალები და გოგონები ხშირად აწყდებიან **დამატებით ბარიერებს** და კიდევ უფრო მეტ დისკრიმინაციას საკუთარი უფლებების და აქტივობებში ჩართულობის მხრივ, ვიდრე მამაკაცები. შშმ ქალები და გოგონები ასევე უფრო მეტად არიან ყოველგვარი ძალადობის რისკის წინაშე, როგორც სახლში, ასევე მის გარეთ.¹⁶

41. იმისათვის, რომ შევარბილოთ ეს დამატებითი ბარიერები და გავზარდოთ თანასწორობა, საჭიროა **გენდერული თანასწორობის პერსპექტივ** ჩართული იყოს ევროპის საბჭოს, ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე საქმიანობაში და აქტივობებში, მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმების მუშაობაშიც.

მრავლობითი დისკრიმინაცია

42. ბევრი შშმ პირი წარმოადგენს **მრავლობითი დისკრიმინაციის და/ან დისკრიმინაციის და სეგრეგაციის მკვეთრი ფორმების** რისკის ობიექტს საზოგადოების მხრიდან მათი სპეციფიკური სიტუაციიდან გამომდინარე (მაგ. ფინანსური ან განათლების სტატუსი, საცხოვრებელი გარემოს მოწყობა, დახმარების საჭიროების დონე, შეზღუდული შესაძლებლობა ან შეზღუდული შესაძლებლობების კომბინაცია და სხვ.) ან სხვა მიზეზებით (მაგ. რასა, ფერი, სქესი, ენა, რელიგია, პოლიტიკური ან სხვა შეხედულებები, ეროვნება, ეთნიკური ან სოციალური წარმომავლობა, საკუთრება, დაბადება, ასაკი, სექსუალური ორიენტაცია, გენდერული იდენტობა¹⁷ ან სხვა სტატუსი). ეს სტრატგია ამახვილებს ყურადღებას დისკრიმინაციისგან თავისუფალი პრინციპების გამოყენებას ყველა პრიორიტეტულ სფეროში.

43. იმისათვის, რომ გავუმკლავდეთ მრავლობით დისკრიმინაციას და მის საზიანო შედეგებს, მათ შორის ახალგაზრდებისა და ბავშვების განვითარების კუთხით, მნიშვნელოვანია იმის აღიარება, რომ ის არსებობს და ის მხედველობაში იყოს მიღებული ევროპის საბჭოს ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე საქმეში და აქტივობებში, მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმების მუშაობაშიც.

განათლება და გადამზადება

44. **ხარისხიანი განათლება**, მათ შორის ადამიანის უფლებების სწავლება, წარმოადგენს შშმ პირთა მიერ ადამიანის უფლებებით სარგებლობის წინაპირობას სხვებთან ერთად თანასწორობის საფუძველზე. ეს ასევე მოიცავს ადრეულ ბავშვობასა და ოჯახის მხარდაჭერას.

45. ევროპის საბჭოს კონტექსტში, ეს ნიშნავს **შშმ პირთათვის გაუმჯობესებულ ხელმისაწვდომობას ინფორმაციაზე, განათლებასა და გადამზადების პროგრამებზე** და ადამიანის უფლებების და მათი განხორციელების ღონისძიებებზე. ეს ასევე ნიშნავს შშმ პირთა **ინკლუზიას**, როგორც განათლების და გადამზადების პროგრამების მონაწილეებს და მომხმარებლებს, რომლებიც დაფინანსებული, მხარდაჭერილი, მართული ან განხორციელებულია ევროპის საბჭოს მიერ.

---

16. მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია CM / Rec (2007) 17 გენდერული თანასწორობის სტანდარტებისა და მექანიზმების შესახებ, განმარტებითი მემორანდუმი, paras 181-182.

17. მინისტრთა კომიტეტის რეკომენდაცია CM / Rec (2010) 5 სექსუალური ორიენტაციის ან გენდერული იდენტობის საფუძველზე დისკრიმინაციის წინააღმდეგ ბრძოლის ღონისძიებების შესახებ.

---

46. **განათლება და ტრეინინგ პროგრამები, კამპანიები და მასალები, რომლებიც გამიზნულია პროფესიონალებისთვის**, საჭიროებს შეზღუდული შესაძლებლობების პერსპექტივის ჩართვას, რათა უზრუნველყოს პროფესიონალებში საჭირო უნარები და ცოდნა თავიანთი ვალდებულებების შესასრულებლად თანასწორი და ინკლუზიური გზით. ასეთი პროგრამები მხედველობაში უნდა იღებდეს და პატივს სცემდეს შშმ პირთა უფლებებს და აწვდის მათ მაღალი დონის მომსახურებას, როგორც ეს საჭიროა და შეესაბამება საერთაშორისო სტანდარტებს.

47. და ბოლოს, ხარისხიანი განათლება შეზღუდულ შესაძლებლობებსა და ადამიანის უფლებებზე, შშმ პირთა შესაძლებლობებსა და იმ ბარიერებზე,

რასაც ისინი აწყდებიან (მაგ. ცნობიერების ამაღლება), გულისხმობს განათლებას ყველასათვის, მათ შორის შშმ პირთა ოჯახის წევრებისთვის.

48. განათლება და გადამზადება, მათ შორის შშმ პირთა სწავლება ადამიანის უფლებების და შშმ პირთა უფლებების შესახებ, მხედველობაში უნდა იყოს მიღებული ევროპის საბჭოს ყველა საქმიანობაში, ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზეც, მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმების მუშაობისას.

პრიორიტეტული სფეროები

თანასწორობა და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემო

49. თანასწორობა ადამიანის უფლებებისა და ფუნდამენტალური თავისუფლების ძირითადი პრინციპია. ის გარანტირებულია ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციით, ევროპული სოციალური ქარტიით, UNCRPD-ით (მუხლი 5) და სხვა რეგიონული და ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო ხელშეკრულებებით და შესაბამისი დოკუმენტებით. მუშაობა თანასწორობასა და დისკრიმინაციისგან თავისუფალ გარემოზე მოიცავს ფოკუსირებას გენდერულ თანასწორობაზე (UNCRPD, მუხლი 6) და შშმ ბავშვთა უფლებებზე (UNCRPD, მუხლი 7).

50. არათანასწორი მოპყრობა და დისკრიმინაცია სხვადასხვა ფორმით ხელს უშლის შშმ პირთა მიერ ადამიანის უფლებებით და ფუნდამენტური თავისუფლებით სრულფასოვან და თანაბარ სარგებლობას. ასევე, ეკონომიკური კრიზისი და მძიმე ჩავარდნები ეკონომიკაში შესაძლოა იქცეს უთანასწორობის გამომწვევ რისკ ფაქტორად რესურსების სიმცირით და საბიუჯეტო კვეციტ ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე იმ მომსახურებებისთვის, რომლებიც ეხმარება და გამიზნულია შშმ პირებისთვის.

51. ევროპის საბჭოს ორგანოები, წევრი სახელმწიფოები და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეები ცდილობენ:

- a) **მოახდინონ თანასწორობისა და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემოს მენისტრინგინგი**, ასევე ინფორმაციის ხელმისაწვდომობას ადამიანის უფლებებზე ყველა შშმ პირისთვის ევროპის საბჭოს მუშაობის ყველა სფეროში და ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.
- b) **წახალისონ** ევროპის საბჭოს დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმები, რათა მოხდეს ყველა შშმ პირის თანასწორობის და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი დამოკიდებულების და მათ მიერ ადამიანის უფლებების სრულად სარგებლობის ინტეგრაცია მათი მონიტორინგის საქმიანობაში, სადაც შესაძლებელია, და ამასთან დაკავშირებით, მოამზადონ რეკომენდაციები .
- c) **ხელი შეუწყონ თანასწორობას და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემოს** ყველა შშმ პირისთვის, კერძოდ ინკლუზიური საგანმანათლებლო სისტემით და ტრენინგების განვითარებით, საკომუნიკაციო და დასაქმების ინიციატივებით. ისინი გამიზნული უნდა იყოს

პროფესიონალთა ფართო მასისთვის, მათ შორის საჯარო მოსამსახურეებისთვის და სერვისის მიმწოდებლებისთვის და უნდა შემუშავდეს შშმ პირთა, ასევე მათი ოჯახების და მათი წარმომადგენელი ორგანიზაციების აქტიური ჩართულობით.

- d) **მხარი დაუჭიროს** მცდელობებს შეგროვდეს ადეკვატურად ჩაშლილი მონაცემები და სამიზნე სტატისტიკა შშმ პირთა მიმართ დისკრიმინაციასთან დაკავშირებით და იმ ბარიერების შესახებ, რაც მათ ხელს უშლის სრულად ისარგებლონ ადამიანის უფლებებით და ეს ინფორმაცია უნდა მოექცეს საერთო სტატისტიკისა და მონაცემთა კოლექციაში.
- e) ხელი შეუწყოს ძლიერი, დამოუკიდებელი და კარგად აღჭურვილი ადამიანის უფლებათა უწყებების, თანასწორობის ორგანოების და ომბუდსმენის ინსტიტუტების შექმნის პროპაგანდა და უზრუნველყონ თანასწორობა და არა დისკრიმინაციულობა ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.
- f) მოახდინოს არსებული გამოსასწორებელი მექანიზმებისა და კარგი პრაქტიკების იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება, რომლებიც გამოიხატა შშმ პირთათვის მისაღები იურიდიული დაცვის ხელმისაწვდომობაში დახმარებაზე დისკრიმინაციის შემთხვევებში.

რისკების ანალიზი თანასწორობა და არადისკრიმინაცია მოსალოდნელი შედეგი: საზოგადოებაში შშმ პირებისადმი დამოკიდებულება თანასწორუფლებიანი და დისკრიმინაციისგან თავისუფალია		
რისკები	შემარბილებელი ღონისძიებები	შედეგები
<p>არასაკმარისი ნაბიჯებია გადადგმული დაინტერესებული მხარეების მიერ თანასწორობის მენისტრინაციისთვის მათ შორის გენდერული თანასწორობის და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემოს უზრუნველსაყოფად.</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება, საინფორმაციო კამპანიები და ერთობლივი დისკუსიები თანასწორობაზე და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი გარემოს შესახებ საზოგადოდ და კერძოდ, შშმ პირებთან მიმართებაში</p>	<p><i>ცვლილებები კანონმდებლობაში უკანონოდ არის ცნობილი დისკრიმინაცია შეზღუდული შესაძლებლობის საფუძველზე ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოში</i></p> <p><i>მრავლობითი დისკრიმინაციის აღიარება გამოვლენილია და შესაბამისი რეაგირებაა მოხდენილი შშმ პირების მრავლობითი და დისკრიმინაციის საინტერესო ურთიერთგადაძვეთი ფორმების შესახებ</i></p> <p><i>მონიტორინგი შშმ პირთა უფლებები</i></p>

		<p>მხედველობაშია მიღებული მათ შორის დამოუკიდებელი მონიტორინგის ორგანოების საქმეში და დანერგვითა და დისკრიმინაციის გარეშე თანასწორობის საფუძველზე სხვებთან მიმართებაში.</p>
<p>განათლებისა და ჯანდაცვის სისტემა და შრომის ბაზარი ვერ რთავენ შშმ პირებს ან არასაკმარისია დახმარება და გონივრული მისადაგების ზომები</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება და საინფორმაციო კამპანიები განმანათლებლებისთვის, ჯანდაცვის პროფესიონალებისა და საგანმანათლებლო და პროფესიული ტრენინგების განმახორციელებლებისთვის ინკლუზიის მნიშვნელობაზე და განათლებისა და დასაქმებაში სხვადასხვა დახმარების საჭიროებაზე</p>	<p><i>ინკლუზიური პროგრამები</i> საგანმანათლებლო დაწესებულებების და დასაქმების ადგილების მზარდი რაოდენობა სადაც შშმ პირები არიან წარმოდგენილი და დახმარების სქემების შექმნა საჭიროებიდან გამომდინარე. <i>ტრენინგები</i> ყველა პროფესიული ტრენინგი მოიცავს ცნობიერებას შეზღუდულ შესაძლებლობებზე და შშმ პირებზე.</p>
<p>ხელმისაწვდომი და ეფექტური იურიდიული დაცვისა და დახმარების საშუალებების ნაკლებობა შშმ ნიშნით და მრავლობითი დისკრიმინაციის შემთხვევებში</p>	<p>კარგი პრაქტიკის გავრცელება სამართლებრივი დაცვის ხელმისაწვდომობის და სხვადასხვა უწყებებს შორის გაუმჯობესებული თანამშრომლობის შესახებ (FRA სიცხადის მექანიზმი).</p>	<p><i>ხელმისაწვდომი ინფორმაცია შშმ პირთა უფლებებისა და დაცვის საშუალებების შესახებ</i> სხვადასხვა ხელმისაწვდომი საშუალებით, მათ შორის შშმ პირები იურიდიულ სფეროში იღებენ ინფორმაციას და დახმარებას შეზღუდული შესაძლებლობების ნიშნით და მრავლობით დისკრიმინაციასთან მიმართებაში სხვადასხვა ხელმისაწვდომი მოდლებით და ფორმატებით, მათ შორის ვებსტორი ენით და ბრაილით</p>

52. **ნობიერების ამაღლება**, მათ შორის საგანმანათლებლო სისტემის საშუალებით, არის განსაკუთრებული სახელმწიფო ვალდებულება **UNCRPD-ის მიხედვით** (მუხლი 8). შშმ პირები ჯერ კიდევ აწყდებიან ინდიფერენტულობას, მიუღებელ დამოკიდებულებას და სტერეოტიპებს, რომლებიც ემყარება არსებულ ცრურწმენებს, შიშებსა და მათი შესაძლებლობებისადმი ურწმუნობას. ქმედება მიმართული უნდა იყოს ამ უარყოფითი დამოკიდებულებების და სტერეოტიპების ცვლაზე ცნობიერების ამაღლების პოლიტიკით, შესაბამისი სტრატეგიებისა და ქმედებების ხარჯზე, რომელიც მოცავს ყველა დაინტერესებულ მხარეს, მათ შორის მედიას.

53. დისკრიმინაციულ დამოკიდებულებას და ქვევას, სტიმატიზაციას და შშმ პირებზე მათ დამღუპველ ან მტკივნეულ შედეგებს უნდა დავუპირისპიროთ **ხელმისაწვდომობა და ობიექტური ინფორმაცია შესაძლებლობებზე, შეუძლებლობის საწინააღმდეგოდ**. ეს მოიცავს შეზღუდულ შესაძლებლობებს და ბარიერებს საზოგადოებაში, რათა მოხდეს საჭიროებათა უკეთესი გააზრების პროპაგანდა და უზრუნველყოფილ იქნას შშმ პირების უფლებები და მათი ინკლუზია ცხოვრების ყველა სფეროში.

54. ევროპის საბჭოს ორგანოები, წევრი სახელმწიფოები და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული პირები ცდილობენ:

ა) ჩაატარონ საზოგადოებრივი ცნობიერების ამაღლების ინიციატივები და ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული ტრეინინგ პროგრამები თანასწორ უფლებებზე, პოზიტიურ აღქმებზე და შშმ პირთა შესაძლებლობებზე ცხოვრების ყველა სფეროში, განსაკუთრებით განათლებასთან და შრომის ბაზართან მიმართებაში, მრავალფეროვნებისა და გენდერული თანასწორობის პერსპექტივების გათვალისწინებით.

ბ) შეიმუშაონ საინფორმაციო კამპანიები კანონმდებლობის შესაცვლელად და ნეგატიურ დამოკიდებულებებთან, სტერეოტიპებთან და პრაქტიკასთან საბრძოლველად, რათა შშმ პირთა დისკრიმინაცია იქცეს როგორც უკანონო, ისე მიუღებელ ქმედებად. მიზნობრივი სტატისტიკის, როგორც კრიტიკული კამპანიის საინფორმაციო მექანიზმის გამოყენება იყოს წახალისებული. ეს საინფორმაციო კამპანიები ფართო საზოგადოებასთან ერთად, უნდა აღწევდეს ქვეყნის პარლამენტებს, ადგილობრივ და რეგიონულ უწყებებს, საპარლამენტო ასამბლეას და ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლებების კონგრესს.

ა) გ) უზრუნველყონ ახლო თანამშრომლობა და აქტიური მონაწილეობა შშმ პირთა წარმომადგენელი ორგანიზაციების მხრიდან, ასევე მათი

ოჯახების მხრიდან, ადამიანის უფლებათა ეროვნული უწყებების, თანასწორობის ორგანოების და ომბუდსმენის ინსტიტუტების და მათი ქსელების და სხვა შესაბამისი ძირითადი დაინტერესებული მხარეების ჩართვა, რათა სარგებელი მივიღოთ მათი გამოცდილების და ექსპერტული ცოდნის საშუალებით შშმ პირებზე.

- b) **დ) მოახდინონ** პატივისცემის, თანასწორობის, შესაძლებლობების და აქტიური მონაწილეობის, ჩართულობის და შშმ პირთა მედიაში ინკლუზიის **პროპაგანდა**, გასართობ და კულტურულ ცხოვრებაში მათი ჩართვა, როგორც მოქმედი მსახიობებისა და ასევე, როგორც მომხმარებლებისა.
- c) **ე) მოახდინოს** კარგი პრაქტიკების **იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება** ცნობიერების ამაღლებასთან დაკავშირებით.

<p>რისკების ანალიზი</p> <p>ცნობიერების ამაღლება</p> <p>მოსალოდნელი შედეგი:</p> <p>გაუმჯობესებულია ზოგადად საზოგადოებაში და კერძოდ კი მედიაში ცნობიერების ამაღლება და ხილვადობა შეზღუდული შესაძლებლობისა და შშმ პირებთან მიმართებაში.</p>		
რისკები	შემარბილებელი ქმედებები	შედეგები
<p>სტერეოტიპები, დისკრიმინაცია და ინდიფერენტულობა თავს იჩენს და ძლიერდება "სიძულვილის ენის" გამოყენებით შშმ პირთა მიმართ.</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება და მედია კამპანიები შშმ პირთა უნარებისა და შესაძლებლობების შესახებ ადამიანის უფლებათა ტრეინინგ პროგრამები შშმ პირებისთვის, მათი ოჯახის წევრებისთვის და მათი კოლეგებისთვის</p>	<p><i>ადამიანის უფლებების ცოდნა</i> შშმ პირები, მათი ოჯახის წევრები და მათი კოლეგები იცნობენ და პატივს სცემენ ადამიანის უფლებებს, ადამიანურ ღირებულებებს და შშმ პირთა ღირსებას.</p>
<p>მედით გაშუქების ნაკლებობა, ნეგატიური სტერეოტიპები და ნეგატიური პორტრეტები შეზღუდული შესაძლებლობის თემებზე ან შშმ პირებზე. სენსაციური რეპორტაჟები.</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება ტრეინინგი შეზღუდულ შესაძლებლობებზე რომელიც გამიზნულია მედიის წამრომადგენლებზე. პარტნიორობა მედიასთან (ორივე ტრადიციული და ახალი მედია).</p>	<p><i>შშმ პირთა ხილვადობა</i> შშმ პირები ჩანან მედია სივრცეში როგორც მოქმედი პირები და ასევე როგორც მომხმარებლები, მათ შორის ცნობადობა ინტერნეტის საფრთხეებზე</p>
<p>საზოგადოებაში ცოდნის ნაკლებობა შეზღუდული შესაძლებლობების პრევენტობაზე</p>	<p>კარგი პრაქტიკის გაზიარება სტატისტიკის გაუმჯობესებაზე შეზღუდული შესაძლებლობის ტიპებსა და სიხშირეზე.</p>	<p><i>მონაცემთა შეგროვება</i> ზუსტი და ასაკის - და სქესის მიხედვით - ჩამოლილი სტატისტიკური მონაცემები ხელმისაწვდომია შეზღუდულ შესაძლებლობებზე და შშმ პირებზე.</p>

ხელმისაწვდომობა

55. ხელმისაწვდომობა, როგორც ეს განსაზღვრულია UNCRPD-ში (მუხლი 9) არის წინაპირობა შშმ პირთათვის, რომ შეძლონ ისარგებლონ ადამიანის უფლებებით აქტიურად, მონაწილეობა მიიღონ და წვლილი შეიტანონ სრულად და თანაბრად საზოგადოებაში, იყვნენ დამოუკიდებულები და გააკეთონ არჩევანი ცხოვრების ყველა ასპექტთან დაკავშირებით.

56. ხელმისაწვდომობა ხშირად არის გაგებული, როგორც ხელმისაწვდომობა გარემოზე. თუმცა, ის უფრო ფართო კონცეფციაა. ის ვრცელდება ასევე პროდუქტებსა და სერვისებზე ხელმისაწვდომობაზე, მათ შორის არხებისა, რომლითაც მომსახურება მიეწოდებათ. ხელმისაწვდომობა კავშირშია UNCRPD-ის ყველა დებულებასთან და ამიტომ საჭიროა მისი დანახვა თანასწორუფლებიანობის და დისკრიმინაციისგან თავისუფალი პერსპექტივიდან. ის თანაბრად ვრცელდება საჯარო და კერძო სექტორებზე. ხელმისაწვდომობა არის, სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, შესაძლებლობის მიმნიჭებელი შშმ პირთათვის ცხოვრების ყველა სფეროში. თუმცა, აქ სპეციალური აქცენტი უნდა გაკეთდეს ინფორმაციის ხელმისაწვდომობაზე, საინფორმაციო ტექნოლოგიებზე და საკომუნიკაციო სექტორზე.

57. ინფორმაციაზე წვდომა, როგორც ეს განსაზღვრულია UNCRPD-ში (მუხლი 21) და კომუნიკაციის და ენების დეფინიცია (მუხლი 2) არის ხელმისაწვდომობის მნიშვნელოვანი კომპონენტები. განსხვავდება პიროვნების შესაძლებლობები ინფორმაციის მიღებასა და მის გავრცელებაზე, ასევე ინფორმაციის გამოყენებაზე და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიები წარმოადგენს ცოდნის დაყოფას, რაც წარმოშობს უთანასწორობას. ხელმისაწვდომობას შეუძლია ცოდნის ხიდი გაამთელოს და მედიის და საინფორმაციო ცნობიერების ამაღლების, ინკლუზიის და მონაწილეობის საშუალებით¹⁸ და საბოლოოდ შესაძლო გახადოს ადამიანის უფლებებით სარგებლობა. ადამიანის უფლებებით სარგებლობა შეუძლებელია თუ არ გაქვს მათ შესახებ ინფორმაცია და წვდომა მათზე.

58. სწრაფად ცვალებადი და მუდმივად განვითარებადი საინფორმაციო ტექნოლოგიების და საკომუნიკაციო სექტორის წინსვლა ფორმას უცვლის ადამიანთა ურთიერთ-ინტერაქციას, ბიზნესის წარმოებას, ხელმისაწვდომობას საქონელზე, მომსახურებაზე და ინფორმაციასა და კომუნიკაციაზე საზოგადოდ. მნიშვნელოვანია ყველა პიროვნებამ ისარგებლოს ტექნოლოგიური წინსვლით და რომ არ იყვნენ

ჩამორჩენილები, მათ შორის მრავლობითი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები და პირები კომპლექსური საჭიროებებით.

59. ამჟამად, ინფორმაცია და კომუნიკაცია ფართოდ ხელმიუწვდომელია ბევრი შშმ პირისთვის და ამიტომ, ყურადღება უნდა გამახვილდეს შესაფერისი და ალტერნატიული საკომუნიკაციო საშუალებებისთვის და ფორმატისთვის, ბეჭდური სიტყვის ხელმისაწვდომობასა და -საავტორო უფლებებზე. ეს საჭიროებს **ხელმისაწვდომ პოლიტიკურ კამპანიებს**, რათა წახალისდეს სრული მონაწილეობა საჯარო და პოლიტიკურ ცხოვრებაში.

---

18. გაეროს გენერალური ასამბლეის 2015 წლის 16 დეკემბრის რეზოლუცია A / RES / 70/125 სახელწოდებით "გენერალური ასამბლეის მაღალი დონის შეხვედრის შედეგების დოკუმენტი საინფორმაციო საზოგადოების მსოფლიო სამიტის შედეგების განხორციელების საერთო განხილვის შესახებ", პუნქტი 23.

---

60. ევროპის საბჭოს ორგანოები, წევრი სახელმწიფოები და სხვა შესაბამისი დაინტერესებულნი მხარეები შეეცდებიან:

ა) **ხელი შეუწყონ** დებატებს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებისათვის ინფორმაციაზე, კომუნიკაციაზე და ციფრულ გარემოზე **ხარისხიან ხელმისაწვდომობაზე**. დებატები ასევე უნდა მოიცავდეს მედიასა და ინფორმაციულ ლიტერატურას, აგრეთვე საზოგადოების ჩართულობას და მონაწილეობას ინფორმაციული საზოგადოების შესახებ საჯარო პოლიტიკის ფორმირებისას.

ბ) **ხელი შეუწყოს ხელმისაწვდომობას** და უნივერსალური დიზაინის გამოყენებას, გარდა დახმარების მომსახურებისა და საქონლის, მომსახურების და ინფრასტრუქტურის ხელმისაწვდომობის თვალსაზრისით, რათა უზრუნველყოს მთავრობების, კერძო პირების, მედიის და ინტერნეტის საშუალებით ინფორმაციის მიწოდება ინტერნეტით შშმ პირთათვის ხელმისაწვდომობის გასაადვილებლად.

გ) **ხელი შეუწყოს ხელმისაწვდომი და მოსახერხებელი საშუალებების, კომუნიკაციის რეჟიმებისა და ფორმების**, მათ შორის ვესტური ენის, ბრაილის, ადვილად საკითხავი ტექსტისა და სხვა ალტერნატიული და გამაძლიერებელი საკომუნიკაციო საშუალებების გამოყენებას, ყველა კომუნიკაციაში, ევროპის საბჭოს მედია რელიზებში და ინტერნეტ მომსახურებაში, ასევე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე, მათ შორის პარლამენტებში და ადგილობრივ და რეგიონულ ხელისუფლებასა და კერძო სექტორში.

დ) **უზრუნველყონ ინფორმაციის ხელმისაწვდომობა, სასწავლო შესაძლებლობები და დაცვის მექანიზმები** შშმ პირთათვის ხელმისაწვდომ ადგილებზე, ისეთი საკომუნიკაციო რეჟიმით და

ფორმატით, რომელიც საშუალებას იძლევა უზრუნველყოფილი იყოს **საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ICT)** უსაფრთხო და პასუხისმგებლიანი გამოყენება და თავიდან აირიდოს მათი მტკივნეული შედეგები. ასეთი გვერდითი მოვლენები შესაძლოა იყოს კიბერ ბულინგი, თაღლითობა, სექსუალური ძალადობა ან ექსპლუატაცია სოციალურ ქსელებში, განსაკუთრებით შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვებისა და ახალგაზრდების მიმართ.

ე) **ხელი შეუწყოს** ევროპის საბჭოს დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმებს გაითვალისწინონ მონიტორინგის პროცესში, საქმიანობასა და პუბლიკაციებში, ხელმისაწვდომი და მეგობრული საშუალებების გამოყენება, კომუნიკაციის რეჟიმებისა და ფორმატების გამოყენება, მათ შორის ჟესტური ენის, ბრაილისა და ადვილად წასაკითხი ტექსტებისა და ა.შ.

ვ) **ხელი შეუწყოს** ასაკისა და სქესის მიხედვით ჩაშლილი მონაცემებისა და მიზნობრივი სტატისტიკის **შეგროვებას**, რათა უზრუნველყოს სახელმწიფოების მიერ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების მიერ ადამიანის უფლებების ხელმისაწვდომობის გაუმჯობესების პოლიტიკისა და ინსტრუმენტების ჩამოყალიბება და განვითარება.

ზ) ხელმისაწვდომობის შესახებ არსებული კარგი პრაქტიკის **მაგალითების იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება განსაკუთრებით**, ინფორმაციზე ხელმისაწვდომობის შესახებ.

<p>რისკების ანალიზი ხელმისაწვდომობა მოსალოდნელი შედეგი: შშმ პირებს შეუძლიათ სრულად და დამოუკიდებლად მიიღონ მონაწილეობა საზოგადოების ყველა სფეროში თანასწორობის საფუძველზე სხვებთან ერთად და შეუძლიათ მიიღონ და გაავრცელონ ინფორმაცია, ჩაერთონ მედიაში ხელმისაწვდომი საკომუნიკაციო საშუალებებით, მათ შორის ვესტური ენისა და ბრაილის გამოყენებით</p>		
რისკები	შემამსუბუქებელი ქმედებები	შედეგები
<p>შშმ პირები აწყდებიან ბარიერებს, რათა სრულად ჩაერთონ ზოგადად საზოგადოებაში და ხვდებთ წინააღმდეგობები ინფორმაციის მიღებაზე, განსაკუთრებით ხელმოწვდომელი გარემოს გამო</p>	<p>ხელმისაწვდომობაზე კარგი და მისაღები პრაქტიკის და გადაწყვეტილებების გავრცელება არის ხელშეწყობილი.</p> <p>უნივერსალური დიზაინის მეშვეობით ხელმისაწვდომობის უზრუნველყოფის კრიტერიუმი შეტანილია სახელმწიფო შესყიდვის ყველა ფორმაში</p>	<p><i>უნივერსალური დიზაინის შემოღება</i></p> <p>უნივერსალური დიზაინი გამოიყენება, როგორც სტანდარტი ყველა ახალ განვითარებაში, მათ შორის ინტერნეტში და მედიაში გონივრული მისადაგების გზით.</p> <p><i>ვესტური ენა და ბრაილი</i></p> <p>ვესტური ენა და ბრაილი ლეგალურად არის აღიარებული და მათი გამოყენება წახალისებულია ყველა წევრ სახელმწიფოში, ასევე ორგანიზაციებში და ხდება პრაქტიკის მონიტორინგი ევროპის საბჭოს შესაბამისი მონიტორინგის მექანიზმების გზით.</p>
<p>ნაკლებად ხელმისაწვდომი და ძვირად ღირებული ტექნოლოგიური გადაწყვეტილებები</p>	<p>ინფორმაციის გავრცელება ახალ, მისაღები ფასის ინოვაციებზე ტექნოლოგიების სფეროში</p>	<p><i>ტრეინინგის და ტექნიკური დამხმარე მოწყობილობების ღირებულება</i></p> <p>ინფორმაცია და ტრეინინგები არსებობს წევრ სახელმწიფოებში ხელმისაწვდომი საშუალებებით, კომუნიკაციის და ტექნიკური დახმარების ხელსაწყოების რეჟიმში და ფორმატში და სხვადასხვა ბექდური პროდუქტები ხელმისაწვდომია უფასოდ ან დაბალ ფასად შშმ პირებისთვის</p>

თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე

61. თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე, როგორც ეს განსაზღვრულია UNCRPD-ით (მუხლი 12), ეხება იურიდიული შესაძლებლობების ორ ნაწილს; **უფლებებისა და მოვალეობების შესრულების უნარი და მათზე მოქმედების უნარი**. ქმედუნარიანობა და მართლმსაჯულებაზე ხელმისაწვდომობა აუცილებელია ცხოვრების ყველა სფეროში რეალურ მონაწილეობისთვის და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების საზოგადოებაში სრული ჩართვისთვის. იურიდიული შესაძლებლობა ფაქტობრივად უკავშირდება ადამიანის ყველა უფლებასა და მათით სარგებლობას.

62. **სიცოცხლესა და მისი ყველა ასპექტის კონტროლი ფუნდამენტური მოთხოვნილებაა ადამიანის უფლებების სრული სარგებლობისათვის**. სამართლებრივი შესაძლებლობები კვლავაც უარყოფილია მოსახლეობის ნაწილისათვის შეზღუდული შესაძლებლობების, განსაკუთრებით ინტელექტუალური ან ფსიქოსოციალური შეზღუდულობის საფუძველზე. ჩამნაცვლებელი გადაწყვეტილებების მიღება, მათ შორის სრული მეურვეობის რეჟიმები, სადაც ადამიანები კანონის წინაშე და საზოგადოების თვალში პიროვნების არმქონეებად მოიაზრებიან, ჯერ კიდევ ფიქსირდება ზოგიერთ წევრ სახელმწიფოში. ამ პრაქტიკის ზოგიერთ ასპექტი დამტკიცდა, როგორც ადამიანის უფლებათა და ადამიანის ფუნდამენტური თავისუფლებების დარღვევა ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს²⁰ გადაწყვეტილებით, რომელმაც მოუწოდა შესაბამის ორგანოებს ასეთი დარღვევების გამოსასწორებლად.

63. UNCRPD-ის ფარგლებში სახელმწიფოებს მოეთხოვებათ, შეძლებისდაგვარად შეცვალონ **ჩამნაცვლებელი გადაწყვეტილების მიღება მხარდაჭერილი გადაწყვეტილებების მიღების სისტემებით**. გადაწყვეტილების მიღებაზე შესაძლო შეზღუდვები ინდივიდუალურად უნდა განიხილებოდეს, იყოს პროპორციული და შეიზღუდოს იმდენად, რამდენადაც ეს აუცილებელია. შეზღუდვები არ უნდა მოხდეს, როდესაც სიტუაციის ფონზე ნაკლებად ჩარევა საკმარისია და ხელმისაწვდომი, ამასთან უზრუნველყოფილი უნდა იყოს ეფექტიანი სამართლებრივი გარანტიები იმისათვის, რომ ასეთი ზომები არ იქნეს არასწორად გამოყენებული.

64. ევროპის საბჭოს ორგანოები, წევრი სახელმწიფოები და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეები შეეცდებიან:

ა) მხარი დაუჭირონ წვერი სახელმწიფოების მცდელობას გააუმჯობესონ კანონმდებლობა, პოლიტიკა და პრაქტიკა შშმ პირთა ქმედუნარიანობის უზრუნველყოფასთან მიმართებაში.

ბ) მხარდაჭერი გადაწყვეტილებების მიღების სისტემის და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთათვის ქმედუნარიანობის გამოყენების და არჩევანსა და უფლებებზე ხელმისაწვდომობის პრაქტიკასთან დაკავშირებული კარგი მაგალითების იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება.

19. UNCRPD კომიტეტის გენერალური კომენტარი No. 1 (2014).

— 20. ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო, ბიულეტენი შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შესახებ და ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენცია.

გ) ხელი შეუწყოს საჯარო და კერძო პროფესიონალების ტრენინგს, რომლებიც ჩართულნი არიან მხარდამჭერით გადაწყვეტილებების მიღების სისტემაში და შეიმუშაონ საკომუნიკაციო ინიციატივები საზოგადოებისათვის, რათა ხელი შეუწყონ კანონის წინაშე თანასწორუფლებიანობის ცოდნასა და გაგებას, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირებთან და მათ ოჯახებთან თანამშრომლობით.

დ) არსებული ეროვნული კანონმდებლობის, პოლიტიკის და პრაქტიკის იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება, რომელიც უზრუნველყოფს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა შესაბამის და ეფექტურ დაცვას ექსპლუატაციისგან და შეურაცხყოფისგან ადამიანის უფლებათა საერთაშორისო სამართლის შესაბამისად, მათ შორის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის ხელმისაწვდომი დახმარებისა და მხარდაჭერის მექანიზმების გამოყენება ამ დროს.

ე) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა სამართლებრივ დაცვაზე ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობის მიზნით და სასამართლოს გარეთა და ცხოვრების ყველა სფეროში კვაზი-სამართლებრივი დაცვის დონეების არსებული კარგი პრაქტიკის იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება (მათ შორის, ადამიანის უფლებათა ეროვნული

ინსტიტუტების, თანასწორობის ორგანოების, ომბუდსმენის ინსტიტუტები და სხვ. მეშვეობით.)

<p>რისკების ანალიზი</p> <p>თანასწორუფლებიანობა კანონის წინაშე</p> <p>მოსალოდნელი შედეგი:</p> <p>შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები სარგებლობენ კანონის წინაშე თანაბარი აღიარებით და შევცლილი გადაწყვეტილების მიღების სისტემა შეიცვალა გადაწყვეტილებების მხარდაჭერითი სისტემით ევროპის საბჭოს ყველა წევრ სახელმწიფოში</p>		
რისკები	შემარბილებელი მექანიზმები	შედეგები
<p>სტრუქტურული და სტიგმის არსებობა;</p> <p>შშმ პირების „დაცვის“ ხანგრძლივი ტრადიციის გავრცელება / დომინირება, რაც ჩანაცვლებითი გადაწყვეტილების გამოყენებაში მდგომარეობს</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება ქმედუნარიანობისა და მხარდაჭერითი გადაწყვეტილების მიღების მნიშვნელობაზე.</p> <p>კარგი პრაქტიკის და მხარდაჭერითი გადაწყვეტილების მიღების სისტემის იმედისმომცემი მაგალითების შესახებ</p>	<p><i>გადაწყვეტილების მიღების მხარდაჭერითი სისტემა</i></p> <p>შშმ პირები ინარჩუნებენ თავიანთ ქმედუნარიანობას და ჩანაცვლებითი მიღების პროცესი</p> <p>შეცვლილია ეფექტური, ხელმისაწვდომი და იაფი მხარდაჭერითი გადაწყვეტილების მიღების სისტემით წევრ სახელმწიფოებში</p>
<p>რთული უსაფრთხოების სისტემები და ეფექტური მხარდაჭერის სისტემების ნაკლებობა</p>	<p>ინფორმაციის გავრცელება ხელმისაწვდომ, ეფექტურ და იაფი დახმარების სისტემის შესახებ.</p>	<p><i>დახმარება და დაცვა</i></p> <p>ხელმისაწვდომი, ეფექტური და იაფი მხარდაჭერა დახმარების სტრუქტურა, ინფორმაცია და ეფექტური გარანტიები არსებობს შშმ პირებისთვის, რათა ჰქონდეთ ხელმისაწვდომობა თქნსწორუფლებიანობასა და იურიდიულ დაცვაზე საჭიროების მიხედვით.</p>

თავისუფლება ექსპლუატაციისგან, ძალადობისა და შეურაცხყოფისგან

65. UNCRPD-ის (მუხლი 16) თანახმად, სახელმწიფოს მოვალეობაა, რომ **თავიდან აიცილოს** ყველა სახის ექსპლუატაცია, ძალადობა და შეურაცხყოფა და **დაიცვას** შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირები. გარდა ამისა, გამოჯანმრთელების, რეაბილიტაციისა და რეინტეგრაციის **ხელშეწყობა** აუცილებელია განხორციელების პროცესში.

66. დანარჩენი მოსახლეობისგან განსხვავებით, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები განიცდიან სხვადასხვა სახის ძალადობისა და შეურაცხყოფის რისკს, როგორცაა ფიზიკური, სექსუალური, ფინანსური ან ფსიქოლოგიური.

67. განსაკუთრებით ბავშვები, ახალგაზრდები და ხანდაზმული ადამიანები და კომპლექსური საჭიროებების მქონე ადამიანები არიან **ექსპლუატაციის, ძალადობისა და შეურაცხყოფის მრავალჯერადი და ინტერსექციური ტიპის რისკის წინაშე**. ეს ასევე მოიცავს უსახლარობასა და ინსტიტუციურ ან სეგრეგაციულ საცხოვრებელ პირობებში მცხოვრებ პირებს.

68. შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე ქალები და გოგონები, **გენდერული ძალადობის განსაკუთრებით** მაღალი რისკის ქვეშ არიან, რომლის სტრუქტურულ ხასიათს აღიარებს ქალთა მიმართ ძალადობის აღკვეთისა და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლის ევროპის საბჭოს კონვენცია (სტამბული კონვენცია).²¹

69. გარდა ამისა, **საცხოვრებელი გარემო იზოლაციაში ან საზოგადოებისგან სეგრეგირებულ გარემოში**, არა მარტო ეწინააღმდეგება UNCRPD-ის პრინციპებს საზოგადოებაში ცხოვრების უფლებებზე (მე -19 მუხლი), არამედ ხშირად იწვევს ადამიანის ყველაზე სერიოზული უფლების დარღვევებს ევროპაში. ფართოდ გავრცელებული ძალადობა და შეურაცხყოფა ამგვარ გარემოში ერთ-ერთი მიზეზია იმისათვის, რომ ის თანდათანობით შეიცვალოს სათემო მომსახურებით.

---

²¹. ევროპის საბჭოს კონვენცია ქალთა მიმართ ძალადობის და ოჯახში ძალადობის წინააღმდეგ ბრძოლისა და პრევენციისათვის.

70. დისკრიმინაციის, ძალადობის, შეუწყნარებლობის, სიძულვილის დანაშაულისა და სიძულვილის ენის გარდა მრავალი მიგრანტის, ლტოლვილისა და თავშესაფრის მაძიებლის მიერ, შშმ პირები კიდევ უფრო მეტად არიან დისკრიმინაციის ყველა ფორმის წინაშე დაუცველნი და ამას ემატება ექსპლუატაცია, ძალადობა და შეურაცხყოფა. საჭიროა **შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე მიგრანტების ინტეგრაციისა და ჩართვის ყოვლისმომცველი, სტრატეგიული მიდგომა**, როგორც ეროვნულ, ისე ადგილობრივ დონეზე.^{22 23}

71. დანაშაული და დაშინება, განსაკუთრებით ინტერნეტში, ასევე ექსპლუატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის ფორმებია, რომლებიც გავლენას ახდენენ შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ბავშვებსა და ახალგაზრდებზე.

72. ექსპლუატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის წინააღმდეგ ბრძოლის სირთულე ის არის, რომ მათზე იშვიათად საუბრობენ ღიად. დაზარალებულებს არ სურთ ან არ იციან, როგორ და სად შეიძლება განაცხადონ ძალადობის წინააღმდეგ, ოჯახის წევრებმა არ იციან ამის შესახებ ან თავად არიან დამნაშავეები. **უნდა ამოღდეს პრევენციასთან დაკავშირებული ცნობიერება და გაუმჯობესდეს შესაბამისი უნარები**, რათა სწორი რეაგირება მოხდეს ექსპლუატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის შემთხვევაში ძალოვნების, სოციალური და სამედიცინო პროფესიონალების მიერ; ასევე უნდა გაუმჯობესდეს მსხვერპლის ხელმისაწვდომობა ინფორმაციაზე უკვე არსებული უფლებების და შესაძლო სერვისების შესახებ.

73. ევროპის საბჭოს ორგანოები, წევრი სახელმწიფოები და სხვა შესაბამისი დაინტერესებული მხარეები იზრუნებენ, რათა:

ა) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებები წინა პლანზე წამოწიონ თავიანთ საქმიანობაში, რომელიც უკავშირდება:

▶ ქალთა წინააღმდეგ ძალადობისა და ოჯახში ძალადობის აღკვეთისა და პრევენციის შესახებ (სტამბოლის კონვენციას),

▶ ევროპის საბჭოს კონვენცია სექსუალური ექსპლუატაციისა და სექსუალური ძალადობისგან ბავშვთა დაცვის შესახებ (ლანსაროტის კონვენციას)

▶ ევროპის საბჭოს კონვენციას ადამიანებით ვაჭრობის წინააღმდეგ ბრძოლის შესახებ,

▶ ადამიანის უფლებათა და ბიომედიცინის კონვენციას (Oviedo Convention) და მისი დამატებითი ოქმი ადამიანის წარმოშობის ორგანოებისა და ქსოვილების ტრანსპლანტაციასთან დაკავშირებით,

▶ ამ კონვენციების დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმებს და სხვა, მათ შორის წამებისა და არაადამიანური ან დამამცირებელი მოპყრობის ან დასჯის ევროპული კომიტეტს (CPT), რასიზმისა და შეუწყნარებლობის წინააღმდეგ ბრძოლის ევროპული კომისიას (ECRI) და სოციალური უფლებების ევროპული კომიტეტს (ECSR), სადაც ეს რეგულაციები.

---

22. ევროპის საბჭოს ადამიანის უფლებათა კომისარი CommDH / IssuePaper (2016)

23. ევროპის საბჭოს გენერალური მდივანი: დემოკრატიის, ადამიანის უფლებებისა და კანონის უზენაესობის, ევროპული უსაფრთხოების აუცილებელი მოთხოვნა 2016 წ.

ბ) გაიზარდოს ცნობიერება კანონმდებლობის ცვლილებაზე და ნეგატიური დამოკიდებულებებთან, ასევე სტერეოტიპებთან და პრაქტიკასთან საბრძოლველად, რათა მოხდეს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ექსპლუატაციის, ძალადობისა და შეურაცხყოფის, მათ შორის ქალთა მიმართ ძალადობისა და ოჯახური ძალადობის, ასევე ინსტიტუციური ძალადობის, უკანონოდ და მიუღებელად აღიარება და გამოცხადება.

გ) ხელი შეუწყოს ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებულ და გენდერულად მგრძობიარე შეზღუდულ შესაძლებლობებთან დაკავშირებულ ტრენინგებს, მათ

შორის ევროპის საბჭოს პროგრამების ფარგლებში (როგორცაა სასწავლო პროგრამა) საჯარო და კერძო სექტორში პროფესიონალებისთვის, რათა მათ შესძლონ შპმ პირთა ექსპლოატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის აღიარება და მასზე რეაგირება და მრავლობითი დისკრიმინაციის რისკის იდენტიფიცირება.

დ) უზრუნველყოს ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული ტრენინგი და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა და მათი ოჯახის წევრებისათვის აუცილებელი და ხელმისაწვდომი მხარდაჭერა ექსპლოატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის წინააღმდეგ, რაც საშუალებას მისცემს მათ, ამოიცნონ და განაცხადონ ასეთი ქმედებების შესახებ შესაბამის ორგანოებში, განსაკუთრებით ინსტიტუციური საცხოვრებელი გარემოს მაცხოვრებლებმა, რადგან ასეთი დაწესებულებები რჩება და ჯერჯერობით ვერ მოხერხდა მათი სრულად ჩანაცვლება სათემო მომსახურებით.

ე) შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა, მათ შორის ქალების, ბავშვების, ახალგაზრდების და მოხუცების და კომპლექსური საჭიროებების მქონე პირების ხელმისაწვდომობის ხელშეწყობის მიზნით არსებული ნებისმიერი კარგი პრაქტიკის **იდენტიფიცირება, შეგროვება და გავრცელება** ექსპლოატაციის, ძალადობის, შეურაცხყოფის წინააღმდეგ სამართლებრივი შემთხვევების და მხარდაჭერის შესახებ სხვებთან თანასწორობის და ინდივიდუალური საჭიროებების შესაბამისად.

<p>რისკის ანალიზი</p> <p>თავისუფლება ექსპლოატაციისგან, ძალადობისა და შეურაცხყოფისგან მოსალოდნელი შედეგი:</p> <p>შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირები თავისუფალი არიან ექსპლუატაციისგან, ძალადობისგან და შეურაცხყოფისგან და აქვთ პრევენციის, დაცვის, პროკურატურისა და მხარდაჭერ სერვისებზე ხელმისაწვდომობა თანაბარი პირობებით</p>		
რისკები	შემარბილებელი მექანიზმები	შედეგები
<p>ძალადობა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების წინააღმდეგ მათ შორის დაწესებულებებში ან კერძო სახლებში არ არის აღიარებული და არ არის განხილვის საგანი</p>	<p>ცნობიერების ამაღლება და ადამიანის უფლებებზე-დაფუძნებული ტრენინგი - ექსპლუატაციის ძალადობის და შეურაცხყოფის აღიარების შესახებ</p>	<p><i>ცვლილებები კანონმდებლობაში და პრაქტიკაში</i></p> <p>ძალადობა შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე ადამიანების მიმართ გამოცხადებულია უკანონოდ. მაგენ ან შეურაცხყოფელი პრაქტიკა დაძლეულია ყველა წევრ სახელმწიფოებში.</p>
<p>შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების ჩივილები/წუხილები ექსპლუატაციის ძალადობის და შეურაცხყოფის შესახებ სერიოზულად არ არის აღქმული ოჯახის წევრების, პროფესიონალების ან ხელისუფლების მიერ.</p>	<p>ცნობიერების ამაღლების კამპანიები და ადამიანის უფლებებზე დაფუძნებული და გენდერულად მგრძობიარე სასწავლო პროგრამები პრევენციის და დაცვის შესახებ უზრუნველყოფილია ექსპლუატაციის, ძალადობის და შეურაცხყოფის შესახებ შესაბამისი პერსონალის, ოჯახის წევრების და შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებისთვის.</p>	<p><i>სამართლებრივი დაცვა, მომსახურება და დახმარება</i></p> <p>შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირების საჩივრები ექსპლუატაციის ძალადობის და შეურაცხყოფის შესახებ სერიოზულად აღიქმება და მუშავდება. შშმ პირებს ხელი მიუწვდებათ მისაღები სამართლებრივი დაცვის, მომსახურების და დახმარების მიღებაზე.</p>

სამუშაო მეთოდები

ინსტიტუციური მოწყობა

74. შეზღუდული შესაძლებლობების სტრატეგიის ტრანსვერსული ხასიათი ითვალისწინებს ევროპის საბჭოს გადაწყვეტილების მიღების, სტანდარტის შექმნის, საკონსულტაციო და მონიტორინგის ორგანოების მხარდაჭერას და აქტიურ ხელშეწყობას სტრატეგიის მიზნებისა და სტრატეგიული ამოცანების მიღწევაში. ისინი მოწვეულნი იქნებიან თავიანთი მანდატის ფარგლებში თავიანთი სტატუსისა და რესურსების გათვალისწინებით.

75. ამ პროცესის სტიმულირებისა და ხელშეწყობის მიზნით, ევროპის საბჭო ხელს შეუწყობს შიდა თანამშრომლობასა და სინერგიას, მათ შორის:

- ▶ მინისტრთა კომიტეტი,
- ▶ საპარლამენტო ასამბლეა,
- ▶ ადგილობრივი და რეგიონალური ხელისუფლების კონგრესი
- ▶ ადამიანის უფლებათა კომისრის ოფისი
- ▶ ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლო,
- ▶ ევროპის საბჭოს განვითარების ბანკი (CEB),
- ▶ INGOs- ის კონფერენცია,
- ▶ ხელმძღვანელთა კომიტეტები, სხვა სამთავრობოთაშორისი ორგანოები, ევროპის საბჭოს მონიტორინგის მექანიზმები და ნაწილობრივი შეთანხმებები.

76. ექსპერტთა სპეციალური კომიტეტს შიშ პირთა უფლებებზე,

ექსპერტთა მთავრობათაშორისი ჯგუფს, რომლიც ღიაა ევროპის საბჭოს ყველა წევრი სახელმწიფოსათვის, გააჩნია მანდატი შეზღუდული შესაძლებლობების სტრატეგიის განხორციელების მხარდასაჭერად, თანამშრომლობს და მონაწილეობისთვის იწვევს სხვადასხვა დაინტერესებულ მხარეებს, ასევე თანამშრომლობს შესაბამის სამთავრობათაშორისო ორგანოებთან, უზრუნველყოფს ექსპერტიზას და კარგი პრაქტიკის და პრობლემური საკითხების შესახებ ინფორმაციის გაცვლას.

პარტნიორობა

77. ევროპის საბჭოს მსგავსად, სხვა საერთაშორისო და რეგიონალური პარტნიორები მუშაობენ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების მიერ ადამიანის უფლებათა სარგებლობის სრულყოფის გასაუმჯობესებლად, მათ შორის UNCRPD-ის ხელშეწყობისა და განხორციელების გზით.

78. **გაეროს დონეზე**, მრავალ სააგენტოთაშორის აქტორთან ერთად, რომლებიც შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის საკითხებზე მუშაობენ, შშმ პირთა უფლებების დაცვის კომიტეტი და შეზღუდული შესაძლებლობების და ხელმისაწვდომობის შესახებ გენერალური მდივნის სპეციალური წარმომადგენელი, ყველა მუშაობს შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა სრულფასოვანი და ეფექტურად მონაწილეობის ხელშეწყობის პროპაგანდაზე და UNCRPD-ის საფუძველზე შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების მიერ ადამიანის უფლებათა სრულფასოვანი და თანაბარი ხელმისაწვდომობის და სარგებლობის გაზრდაზე. გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნები, ასევე გაეროს გლობალური შეთანხმება/კომპაქტი, მათ შორის სოციალური კორპორატიული პასუხისმგებლობა, ყველას აქვს შეზღუდული შესაძლებლობებებთან დაკავშირებული მიდგომები.

79. **ევროკავშირი**, რომელიც თავად არის UNCRPD-ის ნაწილი (UNCRPD-ის 44-ე მუხლის შესაბამისად), ახორციელებს UNCRPD-ის პრინციპებს კანონმდებლობის ფარგლებში, მათ შორის, ევროკავშირის ფუნდამენტური უფლებების ქარტია, ევროკავშირის შეზღუდული შესაძლებლობის სტრატეგია და ევროპული სასამართლო. სტრატეგია მოიცავს რვა სფეროს: ხელმისაწვდომობა, მონაწილეობა, თანასწორობა, დასაქმება, განათლება და გადამზადება, სოციალური დაცვა, ჯანმრთელობა და გარე საქმიანობა. ევროკავშირის მონიტორინგის სტრუქტურა UNCRPD-თან მიმართებაში აქტიურად მუშაობს მისი სამუშაო გეგმის საფუძველზე, რათა ევროკავშირის ფარგლებში უზრუნველყოს UNCRPD-ის განხორციელების ხელშეწყობა, დაცვა და მონიტორინგი. **ევროკავშირის ძირითად უფლებათა სააგენტო (FRA)** ამუშავებს ინდიკატორებსა და კრიტერიუმებს და ახორციელებს შედარებითი სამართლებრივ და სოციალური კვლევას ევროკავშირის წევრ სახელმწიფოებში UNCRPD-ის განხორციელებაზე შეზღუდული შესაძლებლობების კუთხით.

80. **ვეროპის უსაფრთხოებისა და თანამშრომლობის ორგანიზაცია (ეუთო) და მისი დემოკრატიული ინსტიტუტებისა და ადამიანის უფლებების ოფისი (ODIHR)** თავიანთი შეზღუდულ შესაძლებლობის კუთხით საქმიანობის ფარგლებში ყურადღებას ამახვილებს ოთხ სფეროზე. ეს არის შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირების მეინსტრიმინგზე საკანონმდებლო მხარდაჭერა, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა საარჩევნო მონაწილეობა, შემწყნარებლობისა და სიძულვილის დანაშაულის შესახებ ტრენინგის ფორმით ცნობიერების ამაღლება და ახალი პორტფელი, რომელიც ფოკუსირებულია პოლიტიკურ და საზოგადოებრივ ცხოვრებაში მათ მონაწილეობაზე.

81. **ჯანდაცვის მსოფლიო ორგანიზაციამ და მსოფლიო ბანკმა** გამოაქვეყნეს 2011 წლის შეზღუდული შესაძლებლობების შესახებ მსოფლიო ანგარიში. მსოფლიო ჯანდაცვის ორგანიზაცია ამჟამად ახორციელებს შეზღუდული შესაძლებლობების გლობალურ სამოქმედო გეგმას 2014-2021. მსოფლიო ბანკს აქვს უამრავი მიმდინარე პროექტი და კვლევა შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირებთან მიმართებაში.

82. **ვეროპის საბჭო** შეეცდება გააძლიეროს თანამშრომლობა, დიალოგი და თანამონაწილეობა ზემოაღნიშნული საერთაშორისო და რეგიონალური ორგანიზაციებისა და სხვა გლობალური აქტორებისთვის, რათა ხელი შეუწყოს და უზრუნველყოს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა მიერ ყველა ადამიანის უფლებათა სრული ხელმისაწვდომობა და UNCRPD- ის ეფექტური განხორციელება.

83. გარდა ამისა, **ვეროპის საბჭო** შეეცდება **სამოქალაქო საზოგადოების ორგანიზაციებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა ორგანიზაციების** გამოცდილებისა და ექსპერტიზის ჩართვას, მათ გამოყენებას პოლიტიკის, პროგრამებისა და აქტივობების განვითარების, განხორციელებისა და შეფასებისას, და მოუწოდებს წევრ სახელმწიფოებს გააკეთონ იგივე ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.

84. შესაბამისად, **ადამიანის უფლებათა ეროვნული ინსტიტუტები, თანასწორობის ორგანოები და ომბუდსმენის ინსტიტუტები** და მათი შესაბამისი ქსელები ჩართული იქნებიან სამუშაოში. სხვა პარტნიორები შეზღუდული შესაძლებლობის სტრატეგიის განხორციელებაში არიან:

- ▶ პარლამენტები;
- ▶ ეროვნული მთავრობები
- ▶ ადგილობრივი და რეგიონული ხელისუფლების ორგანოები და მათი ასოციაციები;
- ▶ პროფესიული ქსელები (კერძოდ, სასამართლოში, სამართალდამცავ ორგანოებში, ჟურნალისტიკაში, განათლებაში, ჯანდაცვისა და სოციალური მომსახურების სფეროებში);
- ▶ პროფკავშირები და დამსაქმებელთა ასოციაციები;
- ▶ უმაღლესი სასწავლებლები
- ▶ მედიის საშუალები
- ▶ კერძო სექტორი.

კომუნიკაცია

85. კომუნიკაციის გეგმა, მათ შორის, ტრადიციული და ახალი სოციალური მედიისთვის, შემუშავდება შემდეგი მიზნების გათვალისწინებით:

ა) შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ადამიანის უფლებების **ხილვადობის გაზრდა** ევროპის საბჭოს სტანდარტების, კვლევების, გაიდლაინების, მოვლენებისა და შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების შესახებ მათი შედეგების ფარგლებში;

ბ) ევროპის საბჭოს მიერ შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ადამიანის უფლებების შესახებ მუშაობა ფართო და მრავალფეროვანი აუდიტორიისთვის ხელმისაწვდომი **გახდება** სხვადასხვა საშუალებებით და საკომუნიკაციო ფორმატით;

გ) შეზღუდული შესაძლებლობის საკითხებზე **ინფორმირებულობა ამალდება**, მრავალფეროვნებისა და გენდერული თანასწორობის პერსპექტივის გათვალისწინებით, ასევე ევროპის საბჭოსა და ეროვნულ და ადგილობრივ დონეებზე კანონმდებლობის, სტრუქტურების, უარყოფითი დამოკიდებულებისა და ქცევის შეცვლის გათვალისწინებით;

დ) წევრ სახელმწიფოებსა და სხვა პარტნიორებს შორის ინფორმაციის **გაცვლის ხელშეწყობა**;

ე) კარგი პრაქტიკის **ხილვადობის ხელშეწყობა** ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.

იმპლემენტაცია და შემდგომი კონტროლი

86. წევრი სახელმწიფოებისა და ევროპის საბჭოს მიერ სტრატეგიის განხორციელება მოიცავს შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის ექსპერტთა სპეციალური კომიტეტში მთავრობის წარმომადგენლებთან თანამშრომლობას. იგი ასევე მოიცავს

თანამშრომლობას ეროვნულ საკონტაქტო პირებთან , კოორდინაციის მექანიზმებსა და დამოუკიდებელ ფორმატს, რადგან ისინი დადგენილია ეროვნულ დონეზე UNCRPD -ის 33-ე მუხლის შესაბამისად და ასევე, სამოქალაქო საზოგადოებასთან.

87. განხორციელება დაფუძნდება "**ორ გზიან**" მიდგომაზე. ერთი გზა მოიცავს კონკრეტულ პროექტებს, კამპანიებს, ტრენინგებს, საქმიანობას და ა.შ. წვერი სახელმწიფოების **ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე**, რომელიც უნდა განხორციელდეს ადგილობრივი დაინტერესებული მხარეების მიერ. მეორე გზა მოიცავს ევროპის საბჭოს ყველა სამუშაოსა და საქმიანობაში შეზღუდული შესაძლებლობის საკითხების მნიშვნელობაზე აპელირებას.

88. წევრმა სახელმწიფოებმა და სხვა დაინტერესებულმა მხარეებმა, სტრატეგიის განხორციელებისას უნდა გაითვალისწინონ ევროპის საბჭოს, ასევე გაეროში **განვითარებული მოვლენები UNCRPD-ის ინტერპრეტაციასა და განხორციელებაზე**. ეს მოიცავს გაეროს გლობალურ შეთანხმებას/კომპაქტს და გაეროს მდგრადი განვითარების მიზნებს (SDGs).

89. ევროპის საბჭოს ფარგლებში **ტრენინგი** შეზღუდული შესაძლებლობების მქონე პირთა ადამიანის უფლებებთან დაკავშირებულ საკითხებზე უზრუნველყოფილი იქნება ორგანიზაციაში სხვადასხვა სექტორების საჭიროების და მოთხოვნის შესაბამისად.

90. **სტრატეგიის შემდგომი კონტროლი** ფოკუსირებული იქნება შეზღუდული შესაძლებლობების სფეროში თანამშრომლობის გაღრმავებაზე და შესაძლებლობას მისცემს ორგანიზაციასა და წევრ ქვეყნებში ინფორმაციის, გამოცდილებისა და პრაქტიკის ეფექტური გაცვლას.

91. ევროპის საბჭოს და მისი წვერი სახელმწიფოების დონეზე **სტრატეგიის განხორციელების პროგრესის შესაფასებლად**, შეზღუდული შესაძლებლობის მქონე პირთა უფლებების დაცვის ექსპერტთა სპეციალური კომიტეტი მოამზადებს **ორწლიან** ანგარიშს მინისტრთა კომიტეტის საყურადღებოდ. ორწლიანი ანგარიში გაითვალისწინებს ევროპის საბჭოს, დამოუკიდებელი მონიტორინგის მექანიზმებისა და ევროპის საბჭოს სხვა სტრუქტურების რეკომენდაციებს, ადამიანის უფლებათა ევროპული სასამართლოს შესაბამისი პრეცედენტულ სამართალს, შეზღუდული შესაძლებლობების უფლებებთან დაკავშირებული მოვლენების, კამპანიებისა და პუბლიკაციების, ასევე საკანონმდებლო და სტრუქტურულ განვითარებას საერთაშორისო, რეგიონულ, ეროვნულ და ადგილობრივ დონეზე.

შშმ პირთა უფლებების
პროპაგანდა:

თანასწორობა, ღირსება
და თანაბარი

შესაძლებლობები .

www.coe.int/disability

www.coe.int Union.

ევროპის საბჭო არის კონტინენტის წამყვანი ადამიანის
უფლებათა ორგანიზაცია. იგი შედგება 47 წევრი
სახელმწიფოსგან, რომელთაგან 28 ევრო კავშირის წევრია.

ევროპის საბჭოს ყველა წევრმა სახელმწიფომ ხელი მოაწერა
ადამიანის უფლებათა ევროპული კონვენციის, ადამიანის
უფლებების, დემოკრატისა და კანონის უზუნაესობის
დაცვის მიზნით შექმნილ ხელშეკრულებას. ადამიანის
უფლებათა ევროპული სასამართლო აკონტროლებს
კონვენციის აღსრულებას წევრ სახელმწიფოებში.

COUNCIL OF EUROPE

CONSEIL DE L'EUROPE